

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки

«УЗГОДЖЕНО»

Гарантом освітньо-професійної
програми «Біологія»
“28” серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Головою вченої ради
стоматологічного факультету
Протокол від 28 серпня 2024 р. №1

СИЛАБУС

Українська мова (за професійним спрямуванням)

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(навчальна дисципліна обов'язкова/ вибіркова)

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський) рівень вищої
освіти

галузь знань

09 «Біологія»

спеціальність

091 «Біологія та біохімія»

кваліфікація освітня

бакалавр з біології

освітньо-професійна програма

«Біологія»

форма навчання

заочна

курс(и) та семестр(и) вивчення

I курс, I семестр

навчальної дисципліни

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри українознавства
та гуманітарної підготовки
Протокол від 28.08.2024 р. №1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	- старший викладач закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки В.Г. Юфименко
Профайл викладача (викладачів)	https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	099 067 09 79 Юфименко В.Г.
E-mail:	v.yufymenko@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 3/90, із них:

Лекції (год.) – _____ - _____

Практичні (семінари) (год.) – 12

Консультації - **6** год.

Самостійна робота (год). – 72

Вид контролю _____ **ПМК**

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» визначається системою вимог відповідно до норм законодавства України щодо академічної доброчесності, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

При організації освітнього процесу в ПДМУ викладачі і студенти діють відповідно до:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників Полтавського державного медичного університету

Правил внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті

Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти ПДМУ

Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Положення про рейтинг здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету

Положення про матеріальне заохочування за успіхи у навчанні студентів Полтавського державного медичного університету.

Усі вищеперелічені документи розміщені на сторінці відділу з науково-педагогічної роботи та організації навчально-наукового процесу ПДМУ (<https://www.psmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenti>)

Вивчаючи навчальний предмет «Українська мова (за професійним спрямуванням)», студент Університету має право на безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;

якісні освітні послуги;

справедливе та об'єктивне оцінювання результатів навчання;

повагу людської гідності;

захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю студента;

безоплатне користування навчальною, науковою базами Університету та бібліотекою, у порядку, передбаченому Статутом;

доступ до інформаційних ресурсів і комунікацій, що використовуються в освітньому процесі та науковій діяльності;

відзначення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі.

Вивчаючи навчальний предмет «Українська мова (за професійним спрямуванням)», студент Університету зобов'язаний:

виконувати вимоги Законів України, інших нормативно-правових актів, Статуту Університету, Правил внутрішнього розпорядку університету, поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу та дотримуватися етичних норм;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану у терміни, визначені графіком навчального процесу та індивідуального навчального плану;

дотримуватись академічної доброчесності та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання. Дотримання академічної

добročесності студентом передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Здобувач освіти зобов'язаний систематично відвідувати усі види занять з української мови як іноземної, приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу занять; відпрацювати всі пропущені заняття; підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, дбайливо та охайно ставитися до майна Університету (меблів, обладнання, підручників, книжок тощо).

Здобувачу освіти в Університеті забороняється:

порушувати графік навчального процесу і допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин; запізнюватися на заняття;

пропускати заняття без поважних причин;

протягом заняття виходити з аудиторії без дозволу викладача;

користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача;

займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу.

Систематичне відвідування усіх видів навчальних занять є обов'язковим.

Викладач пред'являє вимоги до студента при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Вимоги можуть стосуватися відвідування занять (неприпустимість пропусків, запізнень і т.п.); правил поведінки на заняттях (активну участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів та ін.); заохочень та стягнень (за що можуть нараховуватися або відніматися бали тощо).

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Українська мова» - дисципліна, що передбачає формування національномовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи сучасного професійного мовлення, біологічна термінологія, правила укладання фахової документації, культура наукової та професійної української мови, формування навичок і вмінь з актуальних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити. «Українська мова (за професійним спрямуванням)» як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі базових знаннях із сучасної української літературної мови;

б) закладає основи фахової мови науковця, з перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності;

в) продовжує формувати мовну компетенцію, комунікативні навички майбутніх спеціалістів та сприяє становленню національно свідомої особистості.

Постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки).

Дисципліна інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (біологічної термінології).

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є продовження формування мовної культури і високого рівня фахового та ділового спілкування працівників; продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови. Формування високоосвічених і національно свідомих особистостей з лідерськими якостями, базуючись на принципах студентоцентрованого навчання, академічної доброчесності та академічної свободи. Мета дисципліни корелює з місією, візією та стратегією розвитку університету.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є:

- засвоєння основоположних понять з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»;
- усвідомлення значимості державної мови в професійному спілкуванні;
- оволодіння основами фахової мови науковця;
- опанування норм укладання наукових документів.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами Стандарту та ОПП дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобропорочності.

спеціальні (фахові, предметні)

- Здатність демонструвати базові теоретичні знання в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей.

Програмні результати навчання.

- Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.
- Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- поняття мови як суспільного явища, усвідомлювати її роль у житті кожної людини, народу, держави;
- спільне та відмінне між мовою та мовленням, сучасною розмовною та сучасною літературною мовами;
- функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та ознайомитись із дистинктивними ознаками наукового тексту;
- засвоїти поняття ОДС: «документ», «діловодство», документообіг», «реквізит», «бланк», «формуляр» та ін.;
- сформулювати вміння і навички правильного оформлення документів різних типів, високий рівень грамотного й оперативного укладання основних різновидів професійної документації;
- загальні та специфічні функції документів, реквізити документів;
- про специфіку усної та писемної форм української мови в науковому й офіційно-діловому стилях із урахуванням фахової спрямованості;
- знати жанрові особливості публічного виступу.

вміти:

- зробити висновки про фахове мовлення як складник загальнонаціональної мови;
- застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері;
- використовувати лексичні, морфологічні, синтаксичні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів; розвивати практичні навички правильного використання різних мовних засобів відповідно до сфери і мети висловлювання;
- вміти користуватися сучасними біологічними словниками;
- мати активний мовленнєвий словник фахової термінологічної лексики;

- вміти вільно володіти багатими виражальними засобами мови на лексичному, правописному і морфологічному рівнях;
- демонструвати навички володіння культурою усного та писемного професійного мовлення; постійно удосконалювати культуру писемного та усного мовлення;
- постійно студіювати навички етичного професійного дискусивно-полемічного спілкування фахівців;
- уміти застосувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері;
- володіти термінологічною лексикою, навичками роботи з документацією;
- володіти усними та писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній діяльності працівника;
- диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та дистинктивні ознаки наукового тексту;
- укладати основні адміністративно-канцелярські та наукові документи;
- володіти мовою на рівні фахового спілкування в усьому багатстві лексичних, морфологічних синтаксичних, стилістичних засобів, зокрема термінологічного запасу;
- уміти складати, перекладати й редагувати тексти біологічної спрямованості;
- Здатність до ведення професійної біологічної документації.

Структура навчальної дисципліни

Зміст змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лекції	практич ні	консультації	СРС
	90	-	12	6	72
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1. Українська мова за професійним спрямуванням					

Змістовий модуль 1. Стильові особливості ділового та професійного спілкування.					
Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування			2		
Тема 2. Стилiстичний аспект фахової мови фахівців галузі охорони здоров'я					2
Тема 3. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів. Професійна документація фахівців галузі охорони здоров'я				2	2
Змістовий модуль 2. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення фахівців галузі охорони здоров'я. Культура публічного виступу					
Тема 4. Науковий стиль у фаховому мовленні			2		2
Тема 5. Термінологія у професійному спілкуванні. Особливості української медичної термінології				2	2
Тема 6. Особливості українського мовленнєвого етикету. Мовленнєвий етикет фахівця галузі охорони здоров'я					2
Тема 7. Лексичний аспект професійної мови фахівців галузі охорони здоров'я. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні			2		2
Тема 8. Словники в професійному спілкуванні					2
Тема 9. Пароніми в медичній					2

(фармацевтичній) лексиці					
Тема 10. Правописний аспект української мови за професійним медичним спрямуванням			2	2	2
Тема 11. Морфологічний аспект медичної професійної мови			2		2
Тема 12. Морфологічний аспект медичної професійної мови					2
Тема 13. Синтаксичний аспект професійної мови фахівців галузі					2
Тема 14. Культура мовлення фахівців галузі. Публічний виступ та його жанри				2	2
Підготовка до практичних занять— теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок 42					42
Підготовка до підсумкового модульного контролю 4					4
Тема 15. ПМК			2		

Лекції не передбачені програмою.

Семінарські заняття не передбачені програмою.

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми, короткий зміст	К-ть годин
	М.1 Українська мова за професійним спрямуванням	
	Змістовий модуль 1 Стильові особливості ділового та професійного спілкування.	

1	Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування. Мова як суспільне явище. Мова та мовлення в житті суспільства. Українська мова серед інших мов світу. Мова та держава. Функції мови. Літературна мова. Типи мовних норм. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Мова професійного спілкування як функціональний різновид сучасної української літературної мови. Медична професійна мова в історії української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Основи офіційно-ділового й наукового стилів у мові медицини. Мовні особливості офіційно-ділового стилю. Основні поняття офіційно-ділового стилю. Особливості основних реквізитів. Стилістичний аспект фахової мови фахівців галузі охорони здоров'я Стилі СУМ. Типологія стилів. Офіційно-діловий стиль, його варіанти, підстилі. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовно-побутового стилів. Взаємодія функціональних стилів сучасної української мови у сфері фахового мовлення. Поняття «спеціальна мова», «професійна мова», «професійне спілкування». Сучасна українська літературна мова як основа спеціальної мови. Різновиди медичної професійної мови: мова медицини (медична наукова мова), медична розмовна мова, медична ділова мова, мова медичної реклами. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів. Професійна документація фахівців галузі охорони здоров'я. Історія розвитку діловодства. Сучасне діловодство в Україні. Поняття про документ, документацію, документування, діловодство. Нормативна база, що регулює процеси створення та зберігання документів. Уніфікація та стандартизація документів. Класифікація документів. Автобіографія, заява, характеристика, резюме. Призначення та особливості оформлення. Доручення, розписка, пояснювальна записка. Види документів з кадрово-контрактних питань. Призначення організаційно-розпорядчих документів. Призначення, особливості, види довідково-інформаційних документів. Особові документи. Заява. Розпорядчі документи. Обліково-фінансові документи. Господарсько-договірні документи. Довідково-інформаційні документи. Організаційні документи. Доручення, розписка, пояснювальна записка. Види документів з кадрово-контрактних питань. Призначення організаційно-розпорядчих документів. Призначення, особливості, види довідково-інформаційних документів. Діловодство у медичних закладах. Медичні документи стаціонару. Медична документація поліклініки. Медична документація відділення. Основні вимоги до укладання найпоширеніших зразків медичної документації (рецепт, довідка, індивідуальна картка хворого, листок непрацездатності, протокол операції, індивідуальна карта амбулаторного хворого, бланк направлення хворого на аналіз і т.д.). Діловодство в наукових закладах. Стандартизація біологічної документації. Необхідність дотримання високого рівня культури писемного мовлення біолога-науковця.	2
---	---	---

	Змістовий модуль 2. Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення фахівців галузі охорони здоров'я. Культура публічного виступу	
2	Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту. Науковий стиль: ключові ознаки, мовні засоби, підстилі та жанри, функціональне призначення. Форми запису готового тексту (першоджерела). Виписки, план, тези. Особливості конспектування. Реферат як форма опрацювання наукової літератури. Анотація і реферат-резюме. Тези. Стаття. Оформлення наукового тексту, цитат, посилань, бібліографії. Рецензія і відгук. Правила скорочення в наукових і ділових текстах. Технічні правила переносу. Англізми в українській мові. Англізми в українському студентському сленгу. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Труднощі перекладу широковживаних слів і словосполучень у офіційно-діловому стилі (ОДС) і науковому стилі мови медицини. Особливості української медичної (фармацевтичної) термінології. Особливості української медичної (фармацевтичної) термінології. Поняття про термінознавство, терміносистему, термінологію, термін. Джерела збагачення термінологічної системи мови. Загальнонаукова, міжгалузева й вузькоспеціалізована термінологія. Медичні терміни, професіоналізми та медичний жаргон. Поняття «номенклатура»; номени (номенклатурні одиниці) як різновид термінів. Культура терміновживання. Терміни в різних стилях мови. Сучасний стан і проблеми української медичної термінології. Особливості вживання україномовних медичних термінів на позначення утворів щелепно-лищевої ділянки. Особливості українського мовленнєвого етикету. Мовленнєвий етикет фахівця галузі охорони здоров'я. Культура мовлення, ознаки, що її характеризують. Мовленнєвий етикет, його історія, структура, види, призначення. Поняття про мовний, мовленнєвий і спілкувальний етикет. Комунікативні особливості вітання. Етикетні правила знайомства. Фатичні фрази. Етикетні формули прощання. Комунікативні особливості запрошення, вибачення. Правила телефонного етикету Український мовленнєвий етикет як виразник етнічної самобутності, модель універсальної мовної діяльності народу. Особливості етикету офіційно-ділового та наукового спілкування.	2

3	Лексичний аспект професійної мови фахівця галузі охорони здоров'я. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні Типові помилки вживання мовних кліше та їх корекція. Поняття про лексику, лексикологію та фразеологію. Слово, його лексичне значення. Лексика сучасної української мови за її походженням та сферою вживання. Лексичний аспект професійної мови медиків. Проблеми вживання українськомовної медичної (фармацевтичної) лексики. Мовні помилки й росіянізми в медичній лексиці. Мовні кліше, складені найменування, штампи як фразеологічні вислови номінативного типу. Особливості використання лексичних одиниць у мовленні працівників галузі охорони здоров'я. Унормовані лексичні синоніми в медичній лексиці. Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їхня функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури. Поняття про лексикографію, енциклопедичні й лінгвістичні словники. Медичні словники та довідники. Сучасна кодифікаційна практика. Організація ресурсів національної словникової бази. Український електронний словник. Роль словників у підвищенні мовної культури медичних працівників. Типові помилки слововживання у мовленні фахівців галузі охорони здоров'я. Труднощі вибору слова в різних ситуаціях спілкування. Медичні словники. Складні випадки перекладу в професійній лексиці фахівців галузі охорони здоров'я. Пароніми в медичній лексиці Найуживаніші пароніми в мові медицини. Важливість знання паронімії для майбутнього фахівця галузі охорони здоров'я.	2
4	Правописний аспект української мови за професійним медичним спрямуванням Правопис складних біологічних термінів. Особливості перекладу біологічних текстів. Складні випадки перекладу в професійній лексиці фахівців галузі охорони здоров'я. Труднощі наголошення українських медичних термінів, апостроф у медичних термінах. Подвоєння приголосних у медичних термінах. Труднощі правопису префіксів у медичних термінах. Труднощі правопису медичних термінів із префіксальним словотворенням. Спеціальні медичні та фармацевтичні скорочення. Правопис складних іменників - медичних термінів. Правопис складних прикметників - медичних термінів. Труднощі вживання іменників у медичній лексиці.	2
5	Морфологічний аспект медичної професійної мови Поняття про морфологію, морфологічні норми. Частини мови як основні морфологічні одиниці, принципи їх класифікації. Морфологічні категорії та синтаксичні властивості самостійних частин мови. Специфіка використання граматичних форм самостійних частин мови в текстах документів. Особливості вживання самостійних частин мови в професійній мові медицини. Труднощі вживання іменників у медичній лексиці. Творення	2

	ступенів порівняння прикметників. Морфологічний аспект медичної професійної мови Особливості вживання числівників у мові медика. Специфіка відмінювання й сполучуваності числівників. Особливості вживання займенників. Особливості вживання дієприкметників і дієприслівників. Особливості вживання окремих прислівників. Особливості вживання службових частин частин мови в професійній мові медицини. Уживання прийменників у професійній мові медика Уживання прийменників у професійній мові медика. Синтаксичний аспект професійної мови фахівців галузі охорони здоров'я. Поняття про синтаксис. Типи синтаксичних одиниць. Головні та другорядні члени речення. Принципи класифікації речень. Складні випадки координації присудка з підметом; керування та узгодження в словосполученнях. Варіанти порушень синтаксичних норм. Особливості побудови простих речень. Типові огріхи, пов'язані з побудовою складних речень. Синтаксичні особливості текстів ділових паперів. Специфіка перекладу словосполучень із прийменником по в медичних текстах. Специфіка перекладу словосполучень із прийменником при. Особливості вживання прийменників відповідно до, згідно з, у-в, з-із-зі. Уживання сполучників і, й, та як засіб милозвучності. Культура мовлення фахівців галузі охорони здоров'я. Публічний виступ та його жанри Культура мовлення медиків як невід'ємна частина лікарської деонтології. Ятрогенний вплив слова. Особливості спілкування медичних працівників у різних мовленнєвих ситуаціях. Історія та теорія ораторського мистецтва. Публічний виступ як жанровий різновид ораторського мистецтва. Культура сприймання публічного виступу. Доповідь, промова, лекція, повідомлення як жанри публічного виступу. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Академічна риторика. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час прилюдного виступу. Мистецтво презентації.	
6	ПМК	2
	Усього	12

Консультації

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійна документація фахівців галузі охорони здоров'я. Діловодство у медичних закладах. Медичні документи стаціонару. Медична документація поліклініки. Медична документація відділення. Основні вимоги до укладання найпоширеніших зразків медичної документації (рецепт, довідка, індивідуальна	2

	картка хворого, листок непрацездатності, протокол операції, індивідуальна карта амбулаторного хворого, бланк направлення хворого на аналіз і т.д.). Стандартизація медичної документації.	
2	Термінологія у професійному спілкуванні. Загальнонаукова, міжгалузева й вузькоспеціалізована термінологія. Медичні терміни, професіоналізми та медичний жаргон. Поняття «номенклатура»; номени (номенклатурні одиниці) як різновид термінів.	2
3	Культура мовлення фахівців галузі охорони здоров'я. Публічний виступ та його жанри Культура мовлення медиків як невід'ємна частина лікарської деонтології. Ятрогенний вплив слова. Особливості спілкування медичних працівників у різних мовленнєвих ситуаціях.	2
	Разом	6

Самостійна робота

Модуль 1.

Українська мова (за професійним спрямуванням)

Лексико-граматичні та правописні особливості фахового мовлення медиків. Стильові особливості ділового та професійного спілкування.

Культура публічного виступу

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять — теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	42
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені	
	1. Українська мова (за професійним спрямуванням) як навчальна дисципліна Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Українська мова серед інших мов світу.	2
	2. Стандартизація документації. Культура її	2

	оформлення Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови: становлення та розвиток. Особливості використання мовних засобів у офіційно-діловому стилі. Документ як основний вид офіційно-ділового стилю. Класифікація та реквізити документів. Вимоги до тексту документа і його оформлення.	
	3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови: становлення та розвиток. Кліше. Особливості використання мовних засобів у офіційноділовому стилі.	2
	4. Синтаксичні особливості ділових паперів Прес-реліз. Види прес-релізів. Особливості оформлення звітів. Службові записки. Реквізити службових записок. Правила оформлення. Протокол, витяг з протоколу. Типи службових листів. Реквізити листів та їх оформлювання. Особливості оформлення доручення та розписки	2
	5. Медична професійна мова в історії української літературної мови Творення вторинних лексем як один із засобів поповнення усного медичного спілкування.	2
	6. Структура та види наукового тексту Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливий засіб організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Науковий етикет	2
	7. Особливості використання лексичних одиниць у	2

	мовленні медиків Бездоганне знання мови як чинник кар'єрного зростання. Діалог як одна з форм спілкування між лікарем і пацієнтом. Види діалогів. Основні етапи становлення і розвитку української медичної термінології. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Види та структура термінів. Джерела та способи творення термінів певного фаху. Сучасні проблеми української термінології. Українські електронні словники.	
	8. Сучасний стан і проблеми української медичної термінології Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія вибраного фаху. Способи творення термінів певного фаху. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів.	2
	9. Типові помилки слововживання в мовленні лікарів Основні труднощі слововживання у діловому та професійному мовленні. Мовні помилки. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.	2
	10. Особливості використання самостійних та службових частин мови в текстах ділових документів Морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Особливості вживання граматичних форм іменників, числівників, дієприкметників.	2
	11. Особливості спілкування медичних працівників у різних комунікативних ситуаціях Функції та види бесід. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови. Етичні питання використання мобільних телефонів. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Індивідуальні і колективні форми фахового спілкування. Форми організації дискусій. „Мозковий штурм”. Технологія його проведення. Особливості	2

	проведення різних видів нарад. Візитна картка. Особливості оформлення.	
	12 Форми і види перекладу. Правописний аспект української мови за професійним медичним спрямуванням Типові помилки під час перекладу наукової літератури українською мовою. Особливості редагування текстів наукового стилю.	2
	13. Культура мови медиків. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Публічний виступ та його жанри Комунікативні ознаки культури мови. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Бесіда. Телефонна розмова. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія.	2
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	4
	Разом	72

Індивідуальні завдання

Завдання для індивідуальної самостійної роботи

На кожному занятті студенти виконують індивідуальні профілізовані завдання у вигляді тестів, текстів для перекладу і редагування, відповідних вправ.

Зразок.

Варіант 1. Перекладіть речення українською мовою

- 1) *Кожа способна регенерировать.*
- 2) *Вакуоль - полость в протоплазме клетки.*
- 3) *Сукулент - растение с сочными мясистыми листьями или стеблем.*
- 4) *Патогенность – свойство болезнетворных или паразитарных организмов способствовать появлению инфекционных болезней других существ.*
- 5) *Органелла – постоянное образование, структура в клетке для выполнения определенной работы, функции.*
- 6) *Ген – структурная и функциональная элементарная единица наследственной информации, которая есть областью молекулы ДНК, что контролирует возникновение любого признака в любых условиях среды.*
- 7) *Паразит – организм, который существует за счет особей другого вида и связан с ними в их жизненном цикле.*

Індивідуальні завдання, за які здобувачі освіти можуть набрати додаткові бали, виконуються під час участі у мовно-літературних конкурсах. Бали за індивідуальну роботу можуть отримати студенти за призові місця у Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика, Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка, Всеукраїнській студентській олімпіаді з дисципліни, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентів за 1-3 місце.

Кількість балів, які нараховуються за індивідуальні завдання, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше **10 балів**. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до ПМК

1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.
2. Українська мова (за професійним спрямуванням) як навчальна дисципліна.
3. Особливості використання лексичних одиниць у мовленні науковців.
4. Лексичний аспект професійної мови біологів. Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні.
5. Термінологія у професійному спілкуванні. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української біологічної термінології.
6. Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їх функція та роль у підвищенні мовленнєвої культури.
7. Пароніми в біологічній лексиці.
8. Правописний аспект української мови за професійним спрямуванням.
9. Морфологічний аспект наукової професійної мови.
10. Синтаксичний аспект професійної мови працівника.
11. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет працівника.
12. Публічний виступ та його жанри. Культура сприймання публічного виступу.
13. Стилістичний аспект фахової мови працівників.
14. Науковий стиль у фаховому мовленні. Структура та види наукового тексту.
15. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика.
16. Вимоги до складання й оформлення адміністративно-канцелярських документів.
17. Професійна документація працівника. Особливості її складання й оформлення.
18. Медична професійна мова в історії української літературної мови.
19. Сучасний стан і проблеми української медичної термінології.
20. Типові помилки слововживання в мовленні працівника.
21. Особливості використання самотійних та службових частин мови в текстах ділових документів.

22. Синтаксичні особливості текстів ділових паперів.
23. Особливості спілкування медичних працівників у різних комунікативних ситуаціях.
24. Усне спілкування у сфері професійної діяльності працівника.
25. Структура та види наукового тексту.
26. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації.
27. Стандартизація біологічної документації. Культура її оформлення та читання.

Перелік практичних навичок до ПМК

- Уміння застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.
- Володіння термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками.
- Аналіз доцільності використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.
- Опанування усними та писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній діяльності працівника.
- Знання жанрових особливостей публічного виступу.
- Здатність диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та дистинктивні ознаки наукового біологічного тексту.
- Розвиток навичок укладання основних адміністративно-канцелярських та наукових документів, а також редагування перекладних текстів.

Методи навчання

На практичних заняттях застосовуються різні групи методів навчання: словесні, наочні, практичні:

- **словесні (вербальні) методи навчання:** лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж;
- **наочні методи:** спостереження, використання посібників, ілюстрація, демонстрація;
- **практичні методи:** виконання індивідуальних письмових практичних завдань.
 - **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**, який передбачає виклад готової інформації викладачем та її засвоєння студентами;
 - **репродуктивні**, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
 - **метод проблемного викладу**, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. При цьому завдання студентів полягає в контролюванні послідовності викладення матеріалу, суттєвості доказів, прогнозуванні наступних кроків викладача.

- **частково-пошукові або евристичні**, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності, наприклад: викладач формулює проблему, студенти – гіпотезу;
- **дослідницькі**, сутність яких полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності студентів шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань.
- **методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань** студентами (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація);
- **методи застосування знань та набуття і закріплення умінь і навичок** (семінарські й практичні заняття, контрольні завдання);
- **методи перевірки й оцінювання знань, умінь і навичок**;
- **методи заохочення і покарання**.

Максимальна ефективність навчання може бути досягнута лише за умови раціонального (системного) поєднання різних методів.

При проведенні практичних занять найчастіше використовуються такі методи навчання: *діагностування* (бесіда, спостереження, тестування, творчі та самостійні роботи); *інформування* (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, підсумковий тестовий модульний контроль); *самостійна робота* (дослідження наукових та інформаційних джерел); *практична робота* (виконання тренувальних вправ та завдань); *розвиток творчої діяльності* (здійснення мовних розвідок); *операційний метод* (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій).

Активні методи навчання

- тематичні дискусії;
- мозковий штурм;
- круглий стіл
- аналіз конкретних ситуацій (кейс-метод);
- імітаційні завдання;
- метод проєктування;
- проблемний виклад;
- частково-пошукові, дослідницькі, евристичні методи;
- презентації;
- тренінги;
- ділові ігри та ін.

Форми та методи оцінювання

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретної мети заняття та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. Викладачі застосовують систему профілізованих індивідуальних завдань, блок тестових завдань, усне опитування, написання зразків основних документів згідно з розробленими методичними вказівками. Застосовуються також такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усний;
- письмовий;
- практична перевірка (система тренувальних вправ і творчих завдань);
- тестовий (блок тестових завдань);

- програмований контроль (для відпрацювання пропущених практичних занять);
- самостійна робота;
- написання наукових повідомлень;
- самоконтроль, самооцінка.

Найпоширенішими методами контролю є: усний контроль, письмовий, тестовий, графічний, програмований контроль, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Засоби оцінювання та методи демонстрації результатів навчання (усні відповіді, виконання практичних завдань, презентації результатів виконаних завдань і проведених досліджень, виступи на наукових заходах із повідомленнями, в яких викладені результати власних наукових досліджень, інші види індивідуальних і групових завдань).

Оцінювання - це один із завершальних етапів навчальної діяльності студента та визначення успішності навчання. При оцінюванні надається перевага стандартизованим методам: тестуванню, структурованим індивідуальним письмовим роботам. Підсумкове оцінювання результатів навчання в ПДМУ здійснюється за єдиною 200-бальною шкалою. Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти (таблиця 1).

Таблиця 1. Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом науково-педагогічного працівника, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок, володіє не менш ніж 75% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень з

		допомогою науково-педагогічного працівника може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих, володіє не менш ніж 65% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні. володіє не менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину матеріалу, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

Оцінка з дисципліни виставляється кафедрою за традиційною (національною) 4-бальною шкалою на основі середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою дисципліни.

Шкала переведу середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою дисциплін та для всіх кафедр є єдиною (таблиця 3).

Таблиця 3. Переведення середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Середня кількість балів за всі модулі дисципліни	Традиційна оцінка за 4-бальною шкалою
122 – 138	3
140 – 178	4
180 – 200	5

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) в оцінки ECTS.

Результати складання студентом ПМК вносяться у відомість обліку успішності, індивідуальний навчальний план та залікову книжку студента. Оцінка з дисципліни виставляється студенту не пізніше ніж на наступний робочий день після ПМК.

Система поточного та підсумкового контролю

Форма підсумкового контролю успішності навчання - підсумковий модульний контроль (ПМК)

Види контролю:

- попередній (вихідний);
- поточний;
- ПМК.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється по завершенню вивчення програмного матеріалу модуля з дисципліни і проводиться, як правило, на останньому занятті модуля. Складання та перескладання підсумкового модульного контролю проводиться у відповідності до «Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті»

До ПМК допускають здобувачів вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків семінарських та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля та виконали всі вимоги з кожної навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Результат ПМК оцінюється у балах і в традиційну 4-бальну оцінку не конвертується. Максимальна кількість балів ПМК складає 80 балів. Мінімальна кількість балів ПМК, при якій контроль вважається складеним складає 50 балів. Максимальна кількість балів за модуль складає 200 балів (з них до 120 балів за поточну успішність).

За умов порушення здобувачем вищої освіти правил академічної доброчесності (п.2.2.5. Правил внутрішнього розпорядку) результати оцінювання, отримані під час складання ПМК здобувачу освіти за відповідь виставляється оцінка «незадовільно».

Здобувачі вищої освіти які під час вивчення модуля, з якого проводиться підсумковий контроль, мали середній бал поточної успішності від 4,50 до 5,0 звільняються від складання ПМК і автоматично (за згодою) отримують підсумкову оцінку відповідно до *таблиці 2*, при цьому присутність здобувача освіти на ПМК є обов'язковою. У разі незгоди з оцінкою, зазначена категорія здобувачів вищої освіти складає ПМК за загальними правилами.

Отримані бали за модуль науково-педагогічний працівник виставляє у «Відомість підсумкового модульного контролю» та індивідуальний навчальний план студента.

Таблиця №2. Уніфікована таблиця відповідності балів за поточну успішність, балам за ПМК, екзамен, та традиційній чотирьохбальній оцінці.

Середній бал за поточну успішність (A)	Бали за поточну успішність з модуля (A * 24)	Бали за ПМК з модуля (A*16)	Бали за модуль та/або екзамен (A*24 + A*16)	Категорія ЄКТС	За 4-бальною шкалою
2	48	32	80	F FX	2 незадовільно
2,1	50	34	84		
2,15	52	34	86		
2,2	53	35	88		
2,25	54	36	90		
2,3	55	37	92		
2,35	56	38	94		
2,4	58	38	96		
2,45	59	39	98		
2,5	60	40	100		

2,55	61	41	102		
2,6	62	42	104		
2,65	64	42	106		
2,7	65	43	108		
2,75	66	44	110		
2,8	67	45	112		
2,85	68	46	114		
2,9	70	46	116		
2,95	71	47	118		
3	72	50	122		
3,05	73	50	123	Е	3 задовільно
3,1	74	50	124		
3,15	76	50	126		
3,2	77	51	128		
3,25	78	52	130		
3,3	79	53	132	D	
3,35	80	54	134		
3,4	82	54	136		
3,45	83	55	138		
3,5	84	56	140		
3,55	85	57	142	C	4 добре
3,6	86	58	144		
3,65	88	58	146		
3,7	89	59	148		
3,75	90	60	150		
3,8	91	61	152		
3,85	92	62	154		
3,9	94	62	156		
3,95	95	63	158		
4	96	64	160		
4,05	97	65	162		
4,1	98	66	164		
4,15	100	66	166		
4,2	101	67	168		
4,25	102	68	170		
4,3	103	69	172		
4,35	104	70	174		
4,4	106	70	176		
4,45	107	71	178		
4,5	108	72	180	A	
4,55	109	73	182		
4,6	110	74	184		
4,65	112	74	186		
4,7	113	75	188		
4,75	114	76	190		
4,8	115	77	192		
4,85	116	78	194		
4,9	118	78	196		
4,95	119	79	198		

5	120	80	200		
---	-----	----	-----	--	--

Методика та засоби стандартизованого оцінювання при складанні модульного контролю

Засоби діагностики успішності студентів: тести; індивідуальні профілізовані завдання.

ПМК складають шляхом написання письмової роботи, яка складається з чотирьох частин (завдань), рівнозначних за складністю. За кожне завдання студент може набрати максимум 20 балів.

Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю становить 80.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма
2. Силабус.
3. Список рекомендованої літератури.
4. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів:
 - тести різних рівнів складності;
 - профілізовані індивідуальні завдання;
5. Мультимедійні презентації.

Методичним забезпеченням з вивчення дисципліни є тематичні таблиці, тематичні папки, дошка, стаціонарні стенди, спеціалізовані підручники, словники та довідники, методичні розробки для викладачів та методичні вказівки для студентів з підготовки до практичних занять.

Рекомендована література

Базова

Для аудиторної та позааудиторної роботи з предмета «Українська мова за професійним спрямуванням» студенти забезпечені методичними вказівками для самостійної роботи та **навчальними посібниками:**

1. Лещенко Т.О. Атлас культури мови медика: навчально-наочний посібник/Т.О.Лещенко, М.М.Жовнір, В.Г.Юфименко.- Львів: Магнолія - **2021**.- 144с.
2. Лещенко Т. О. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник / Т. О. Лещенко, Т. В. Шарбенко, В. Г. Юфименко. – Вид. 2-ге, переробл. й доповн. – Львів : Видавництво «Магнолія 2006», **2024**. – 364 с.
3. Лещенко Т. О. Український правопис: новації та варіації : наочно-навчальний посібник / Т. О. Лещенко, Н. В. Бондар, М. М. Жовнір. – Полтава : УМСА, **2020**. – 40 с.

Допоміжна

1. Українська мова за професійним спрямуванням: національний підручник / за ред. д-ра філол., проф., С.М. Луцак. Київ: ВСВ «Медицина», **2022**. 360 с.
2. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням): [навчальний посібник] / Р.Б. Голод, О.М. Мельничук, Л.І. Сілевич. – ІваноФранківськ: Видавництво ІФНМУ, **2023**. 212 с.

3. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: [підручник, за програмою МОН]. 5-те видання / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. Київ: Алерта, **2022**. 696 с.
4. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням: [навч. посібник] / Г. В. Козаченко. Київ: ВСВ «Медицина», **2021**. 336 с.
5. Єщенко Т. А. Фахове мовлення лікаря: [практикум] / Стечак Г. М. Львів: ЛНМУ, **2022**. 123 с.
6. Лисенко Н.О. Культура наукової мови: [навчальний посібник] / Н.О. Лисенко, Н.В. Піддубна, О.О. Тележкіна. Харків: Тім Пабліш Груп, **2021**. 224 с.
7. Антисуржик. Вчимося правильно ввічливо поводитися і правильно говорити: посіб./ за ред. О. А. Сербенської. Львів: Світ, **2021** - 152 с.
8. Шутак Л.Б. Культура усного спілкування медичного працівника: [навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, Г.В. Навчук. Чернівці: Видавництво БДМУ, **2021**. 177 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.studopedia.info/>.
2. Культура писемного ділового мовлення [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.linguistika.com.ua>.
3. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Українська медична термінологія в професійному спілкуванні. Лексико-стилістичні норми. **Словники у професійному спілкуванні**. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури https://pidru4niki.com/1376102540601/dokumentoznavstvo/mova_profesiynogo_spilku_vannya_movna_movlennyeva_komunikativna_kompetentsiyi
4. Перевірка значення та правопису слова за словником на довідково-інформаційному порталі: <https://languagetool.org/>
<https://r2u.org.ua/check>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://nbuv.gov.ua>
6. Сайт ПДМУ, сторінка кафедри, репозитарій ПДМУ.
<https://www.pdmu.edu.ua/>
<https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/>
<https://ukrstudy.pdmu.edu.ua/common/navchalno-metodichni-vidannya>

Розробники:

- Лещенко Т.О. - завідувачка кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, кандидат філологічних наук, доцент;
- Юфименко В.Г. - старший викладач закладу вищої освіти кафедри українознавства та гуманітарної підготовки.